

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה
התוכנית הבין-אוניברסיטאית ללימודי אפריקה-
המחלקה לפוליטיקה וממשל

מבוא לצפון אפריקה במאות ה-19 וה-20

192-1-0121, יום ג' 12-14

אביעד מורנו

aviad.moreno@gmail.com

יעדי ההוראה:

בקורס נסקור את האירועים המרכזיים בארצות צפון אפריקה: מרוקו, תוניסיה ואלג'יריה, במהלך המאות ה-19 וה-20. נתן דגש על האירועים שסללו את הדרך לקולוניאליזם האירופי בראשית המאה ה-19, ונבחן היבטים שונים של תמורה פוליטית, תרבותית, חברתית וכלכלית, לאורו. לקראת סופו של הקורס, נעסוק בתהליכי דה-קולוניזציה באמצע המאה ה-20. נדון גם באופן בו השפיעו הדי הקולוניאליזם על מדינות צפון אפריקה העצמאיות לקראת סוף המאה.

הרכב ציון הקורס:

רכיבי הציון: מבחן סופי 100%

נושאי הלימוד ורשימה ביבליוגרפית:

[יתכנו שינויים!]

ראשיתו של מפגש

- מישל אביטבול ודניאל זיסנויין, *מקולוניאליזם ללאומיות: תוניסיה, אלג'יריה, מרוקו* (תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה תשס"ה 2005), ע"מ 7-25.

הכיבוש הצרפתי ומאפייניו

- מישל אביטבול ודניאל זיסנויין, *מקולוניאליזם ללאומיות: תוניסיה, אלג'יריה, מרוקו* (תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה תשס"ה 2000), ע"מ 26-51.
- אליסטר הורן, *מלחמה פראית לשלום: מלחמת אלג'יריה* (תל-אביב: מערכת משרד הביטחון תשמ"ט 1989), ע"מ 42-68.

כלכלה חדשה ותמורות חברתיות

- מוחמד שכרי, רק לחם (תל-אביב : אנדלוס 2000), ע"מ 5-19.
- ירון צור, יהודי צפון אפריקה במאות ה-19 וה-20 יהודי תוניסיה בשלהי התקופה הטרום-קולוניאלית - פריט מס. 6 (תל-אביב, האוניברסיטה הפתוחה 1994), ע"מ 83-111.
- Bernard G. Hoffman, *The structure of traditional Moroccan rural society* (The Hague: Mouton, 1967), pp. 156-172

קבלה, התנגדות ומה שבניהן

- K. L. Brown, *People of Salé- Tradition and Change in a Moroccan City, 1830-1930* (Cambridge, Massachusetts, Harvard university press 1999), pp.99-115.
- Daniel J. Schroeter, "Royal power and the economy in pre-colonial Morocco: Jews and the legitimation of foreign trade" in: Rahma Bourqia and Susan Gilson Miller (ed.), *In the Shadow of the Sultan: Culture, power and Politics in Morocco*. Cambridge, Mass: Harvard University Press, 1999, pp. 74-102.

המאבק לעצמאות

- מישל אביטבול ודניאל זיסנויין, מקולוניאליזם ללאומיות : תוניסיה, אלג'יריה, מרוקו (תל-אביב : האוניברסיטה הפתוחה תשס"ה 2005), ע"מ 52-79.
- אלבר ממי, דיוקן הכובש ולפני כן דיוקן הנכבש (ירושלים : מכון ון ליר בירושלים כרמל, תשס"ה 2005), 89-117.
- John Lauermann, "Amazigh Nationalism in the Maghreb" *The Geographical Bulletin* 50(1) 2009: 37-55.

הגירה

- H. De Haas, "North African migration systems: evolution, transformations and development linkages" *Revista de Migración y Desarrollo* 7(2) 2010: 65-95.
- T. Sabry, "Emigration as popular culture: the case of Morocco" *European journal of cultural studies* 8(5) 2005: 5-22.
- Susan Gilson Miller, "Kippur on the Amazon: Jewish Emigration from Northern Morocco in the late Nineteenth Century" in: Harvey E. Goldberg (ed.), *Sephardi and Middle Eastern Jewries: history and Culture in the Modern Era*. Bloomington Indianapolis, Indiana University Press, 1996, pp. 190-209.

המדינות החדשות

- מישל אביטבול ודניאל זיסנויין, מקולוניאליזם ללאומיות: תוניסיה, אלג'יריה, מרוקו (תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה תשס"ה 2005), ע"מ 107-80.
- M. Ennaji, "Aspects of multilingualism in the Maghreb" *International journal of the sociology of language* (87) 1991: 7-25.